

Palvelujärjestelmän ulkopuolelta kertyvän tiedon hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisessa (PUHTI)

Tausta

Osana sosiaali- ja terveysministeriön (STM) Digitalisaatio-ohjelmaa (2016) on tunnistettu tarve elinympäristöstä ja asiakkaista koostettuun parannettuun nykytilan ja tapahtuvien muutoksien tilannekuvaan. Tämän ohjelman hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä teki esityksen PUHTI-hankkeesta. Yhteistyöhanketta pilotoitiin Tampereen kaupungin kanssa vuonna 2020. Vuosien 2021-2022 ja 2023-2025 Pirkanmaan, Etelä-Savon, Etelä-Karjalan hyvinvointialueiden sekä Espoon, Tampereen, Helsingin, Turun ja Vantaan kaupunkien myönteisten kokemusten perusteella hanketta päätettiin jatkaa jatkokaudella 2026-2028.

Yhteistyöhön kaupunki osallistuu asiantuntijoiden virkatyöllä.

Hankkeen tavoite

Hankkeessa selvitetään uusien, palvelujärjestelmän ulkopuolisten tietolähteiden hyödynnettävyyttä terveyden ja hyvinvoinnin johtamisessa sekä osoitetaan toimivuus sen edistämisen käytännön päätöksenteossa ja työssä kansalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Päätöksen tueksi luodaan raportointinäkyvä. Vuosina 2021-2025 raporttinäkymään tuotiin kauppojen myyntitiedot, pikavipeistä johtuvat maksuhäiriömerkinnät, nuorten huolenaiheita, tietoa huumemyynneistä ja liikkumattomuudesta sekä organisoituun liikuntaan ja kuntosaleille osallistumisen määrätietoa. Lisäksi yhdistämällä näitä tietoja avoimen aluetason tiedon kanssa saatiin kuva alueiden vahvuuksista ja kehittämiskohteista. Keskustelupalstojen keskusteluista luotiin erillinen raportti. Tietoja hyödynnetään kolmella eri tavalla:

- 1) Varsinaisen raporttinäkymän kautta.

LUONNOS 26.11.2025

- 2) Csv-tiedostoina (tai vastaavan rajapinnan) toimitetaan tietoja vietäväksi kaupungin omiin raporttinäkymiin. Kaikkia tietoja ei välttämättä voi lähettää csv-tiedostoina, ainakaan tarkimmalla tasolla.
- 3) Tekoälytyökaluna (MCP = Model Context Protocol tai vastaava). Raportin katselun sijaan tekoäly hyödyntää tekoäly-ystävälliseen rajapintaan valmiiksi luokiteltua tietoa keskustellessaan käyttäjän kanssa.

Raporttinäkymä sekä siihen liittyvät aggregoidut tiedot ovat hankkeen käytössä kesäkuulle 2029 asti.

Hankkeen aikataulu vuosina 2026-2028

2026

- olemassaolevien tiedon toimituksiin liittyvien sopimusten jatkaminen yritysten ja yhteisöjen kanssa kolmella vuodella, ajankohtaisten tarpeiden mukaisesti
- palvelujärjestelmän ulkopuolisen tiedon vastaanottaminen
- aggregointi, tiedon eheyttäminen ja raportointi
- raporttinäkymän uudistus
- kauden teemojen valitseminen ja uusien tietolähteiden priorisointi
- uusien tietolähteiden raportointinäköymän muodostaminen
- analysointi ja rikastaminen tekoälyä hyödyntäen
- muutosten seuranta ja havainnollistaminen tekoälyavusteisesti
- tiedon hyödyntämisen tukeminen
- csv-tiedostojen (tai vastaavan rajapinnan) toimituksien laajentaminen

LUONNOS 26.11.2025

2027

- uusien sopimuksien tekeminen yritysten ja yhteisöjen kanssa
- palvelujärjestelmän ulkopuolisen tiedon vastaanottaminen, aggregointi ja raportointi
- uusien tietolähteiden priorisointi
- uusien tietolähteiden raportointinäkömän muodostaminen
- analysointi ja rikastaminen tekoälyä hyödyntäen
- muutosten seuranta ja havainnollistaminen tekoälyavusteisesti
- tiedon hyödyntämisen tukeminen
- tietojen hyödyntämisen haastattelut
- tekoälytyökalurajapinnan hyödyntäminen

2028

- palvelujärjestelmän ulkopuolisen tiedon vastaanottaminen, aggregointi ja raportointi
- uusien tietolähteiden priorisointi
- uusien tietolähteiden raportointinäkömän muodostaminen
- analysointi ja rikastaminen tekoälyä hyödyntäen
- muutosten seuranta ja havainnollistaminen tekoälyavusteisesti
- tiedon hyödyntämisen tukeminen
- tietojen hyödyntämisen haastattelut
- tekoälytyökalurajapinnan hyödyntäminen

Toiminnan rahoitus

Tarkoituksena on, että Kaupunki ja THL vastaisivat työn kustannuksista yhteisrahoitteisesti. THL huolehtii tietojen keräämisestä, analysoimisesta sekä pääosin myös raportoinnista yhteistyössä Kaupungin kanssa. Kustannuksiin sisältyy asiantuntijoiden työpanosta, raportoinnin kuluja sekä yleiskustannusosuus, joka sisältää mm. vuokrat, tietojärjestelmän ylläpidosta aiheutuvia kuluja jne.

Liite 3: PUHTI-hankkeen yhteistyökustannusmalli.